

No et fa vergonya tenir un sol vestit?

La tomba d'Eleanor Lambert encara és tèbia, però això no impedeix que les primeres revistes de moda lluiten ferotgement per la seua herència: la Llista Internacional de la Gent Elegant. David Patrick Columbia, un dels seus col·laboradors i cronista de l'alta societat de Nova York des de fa gairebé sis dècades, ens guia a la jungla de setí.

Una de les darreres aparicions en públic de la coneguda com "la padrina" de la moda s'escaigué el primer divendres d'octubre del 2001 al número 42 del carrer Cipriani, a Nova York. La societat benèfica Save Venice (Salvem Venècia), fundada el 1971 per multimilionàries esposes italoamericanes, retia homenatge a Eleanor Lambert i segellava el seu deute de classe amb el regal d'un fermall Moretto quallat de maragdes, zèfirs roses i perles adquirit a les joieries Nardi. Eleanor, amb 98 anys, somreia a les càmeres des de darrere d'una màscara de porcellana indispensable per a la festa. No va ser fins a l'any 2002 que es decidí a tancar la seua oficina de relacions públiques a la *suite* 19 A del carrer 58. Llavors complí els 99 anys. Morí l'octubre del 2003, després de veure desfilar un segle sencer davant d'uns ulls que un dia van embogir la capital cultural i econòmica dels Estats Units. Al seu funeral, celebrat a l'auditori Rogers i després al Museu Metropolità d'Art, hi van acudir els amos de la indústria de la moda que travessa el Planeta en *limousine*. Hi havia els capitosts de Calvin Klein, Claire McCardell, Tiffany, artistes del vestir com Carolina Herrera o fills d'artistes com Paloma Picasso, que volà en el seu jet particular des de Suïssa per declarar que Eleanor Lambert "no sols es preocupava pel preu de la roba". Hi eren tots; tots els que, si no haguera estat per

ella i per la seua *International Best-Dressed List* (Llista Internacional de la Gent Elegant), potser avui no serien res.

Els hereus. El futur de la idea que capgirà la maquinària pesant de la moda és ara en perill quan no ha transcorregut ni el primer aniversari des que Eleanor va abandonar aquest món de vanitats. Però... és que l'abandonà? No exactament. "Fa dos anys, Eleanor escrigué una carta el mateix dia que tancà el seu despatx, i va ungir quatre persones amb la missió de mantenir la Llista: Aimée Bell, Graydon Carter, Amy Fine Collins i Reinaldo Herrera. Tots sense excepció són editors de la revista *Vanity Fair*." Ara, el destí de la Llista es troba en mans d'una capçalera sobre moda a cavall entre Nova York i Londres, una de les més influents i, alhora, un dels escassos ponts de comunicació entre el sector nord-americà i l' europeu. Ara, les altres revistes del ram rabien.

Ho explica qui ho sap, David Patrick Columbia. David Patrick és la llegenda vivent del periodisme de classe: quan als onze anys els pares li regalaren una màquina d'escriure Smith Corona, la seua primera història —que va vendre— parlava dels "amics de papà". El seu pare era, i va ser anys a venir, el xofer de Jacqueline, futura esposa del president J. F. Kennedy. Exeditor de *Quest* i d'*Avenue* ("si vols ser lector d'*Avenue*, has de gastar més de 20.000 dòlars en roba



A l'esquerra, prototip estètic dels models que sempre han aparegut a la Llista. Dalt, Eleanor Lambert, la seua creadora. I una model vestida de Valentino, el favorit de les més elegants.

l'any"), David Patrick és avui la columna vertebral del *New York Social Diary*. I ha accedit a acompanyar EL TEMPS en aquest viatge a l'interior de la gran guerra que sacseja la moda del nou mil·lenni.

Diners, sang i elegància. Fou un moment dur per a tothom, però quan l'agència Walter Thompson llançà la campanya "No et fa vergonya tenir un sol vestit?", les vendes pujaren. L'any 1939, Alemanya envaïa Polònia i Itàlia

atacava Albània. Esclatava la Segona Guerra Mundial. El pànic va estendre's entre els capitans de la indústria a la Cinquena Avinguda: la crisi afectaria les vendes de vestits! A pesar dels bons resultats que havia recollit un lema bastant dur com el de Thompson, la tríada formada per Lord&Taylor, Saks Fifth Avenue i Bergdorf Goodman decidiren prendre mesures duríssimes, radicals. Pactar amb els sindicats. Junts, l'any següent fundaren l'Institut de la Moda de Nova York. Van encarregar la propagan-

da a una dona que havia creat recentment el Couture Group, amb oficines a Broadway, per a la promoció de dissenyadors nord-americans i que comandava el departament de publicitat de l'Associació Americana de Comerciants d'Art. Una dona que prometia voluntat de ferro i un coneixement profund de l'ànima femenina: Eleanor Lambert.

Filla d'un editor d'Indiana, Lambert havia estat columnista de compres per *The Indianapolis Star*, abans de passar per Chicago fins a Nova York. El 1930



Dalt, el reputat modista Giorgio Armani, sempre capdavanter en temes de roba. A sota, portades de les revistes *Vanity Fair* i *Vogue*. Mentre a la primera Amy Fine Collins s'ha postulat com l'hereva del llegat d'Eleanor Lambert, *Vogue*, que pertany a la mateixa empresa, podria elaborar una llista pròpia.



havia aconseguit ser contractada pel Whitney Museum of American Art. Si bé la seua trajectòria no era gens grisa, el que definitivament la va distingir va ser el seu cercle d'amistats, entre les quals brillava la presència de l'actriu Dorothy Parker.

“En aquells temps, hi havia –com avui mateix– la necessitat entre les dones d'identificar-se com a éssers bells, amb èxit, intel·ligents, i d'expressar-ho a través de la seua aparença sense importar l'estatus econòmic.” Dit això, David Patrick afegeix sense parpellejar: “Llavors les dones americanes sabien cosir... compraven els patrons i es donaven a si mateixes un motiu per estar orgulloses.”

Eleanor Lambert, asseguda a la cadira nova, pensava més enllà dels patrons, i si aquella guerra europea feia callar la maleïda “llista de les 20 dones millor vestides de París” que embogia les ame-

ricanes darrere de qualsevol sastre amb cognom francès? Calia preparar el relleu. Quan l'exèrcit nazi entrà a França, la llista de París s'esfumà. Per a sempre més. Al gener del 1940, seguint fil per randa un pla atribuït a Lambert, *The New York Times* havia publicat una extracció de l'última relació parisenca sota el títol fals de “Les duquesses britàniques millor vestides”. Mesos més tard, el diari imprimí aquesta nota: “La selec-

Quan l'exèrcit nazi entrà a França, la llista de París s'esfumà

ció ha estat compilada durant molts anys a París, però d'ara endavant la fan els dissenyadors, autoritats de la moda i premsa de la moda de Nova York, el centre del món del nou estil.” La “nova” era s'obria camí.

Nacionalisme i alta costura. D'alguna manera, el cercle es tancava. Perquè la llista parisenca, tot i que el seu origen és fosc, s'atribueix generalment a Mainbocher, un sastre establert a la capital francesa que el 1937 havia dissenyat el vestit de núvia de Wallis Simpson per a les noces amb el duc de Windsor. Mainbocher admeté al final de la seua carrera que s'havia apropiat de la idea d'un sastre europeu. Però Mainbocher no era francès, ni tan sols europeu, sinó que havia nascut a Chicago. La llista creuava de nou l'Atlàntic amb Eleanor Lambert.

“Va ser un gest perspicaç que enfortí de colp la indústria americana. Alguns sembla que se n'han oblidat; la pretensió de la Llista era i és molt seriosa, constructiva, econòmica”, apunta David Patrick. I tot seguit ens conta una anècdota per vestir de romanticisme l'aventura d'Eleanor: “Als anys quaranta hi hagué una dona a Nova York, la senyoreta Harold Talbot, famosa per comprar un sol vestit per a cada estació. Sovint el duia fins a quatre vegades cada setmana per dinar, però sempre amb diferents joies o flors. Doncs bé, va aparèixer en la Llista. Va ser admirada pel seu gust i tacte a pesar de les limitacions del seu armari. Això avui seria impossible. La moda femenina d'avui exigeix quantitat i novetat, malgrat que a l'endemà ho llencen tot al fem; simplement s'ha d'operar en els paràmetres de la ‘competició’ de cada dia.”

L'hereva, Amy Fine Collins, va prendre possessió del llegat Lambert a les pàgines de *Vanity Fair* de l'edició d'abril del 2004: “Estimada i denunciada, però mai ignorada; la Llista ha sobreviscut la guerra, les revolucions contraculturals i els suborns. Certament, ha comès els disbarats d'incloure Diane Keaton i Margaret Thatcher. Amb tot, just ara, hauria de ser més important que mai.” Una crida patriòtica... o un avís a la competència? “Quan Lambert va mo-



Margaret Thatcher i Diane Keaton han estat incloses alguna vegada en la Llista.

sens dubte; ja ho va fer durant els darrers temps i el seu criteri es basava en una experiència llarga i fructífera com poques. A pesar dels enfrontaments, ella sabia que a l'hora de la veritat tot es redueix a propaganda"; David Patrick defensa, ara des de l'exterior dels despatxos on s'escriu la famosa tria, la voluntat de la inventora.

La dictadura d'Eleanor. No és estrany el calfred d'inconformisme que senten les altres redaccions si tenim en compte que sempre han mantingut representants en les secretíssimes reunions organitzades per Eleanor, on es posava nom i rostre a la parada anual de l'"elegància". David Patrick hi era: "Ho he dit també en premsa americana i sé que segurament no hi tornaré a participar... La Llista no era democràtica, mai no ho va ser. Enviàvem enquestes amb una desena de noms a gent prominent de l'economia, l'alta societat, el periodisme... però en realitat el seu criteri no tenia gaire rellevància. Lambert ens aplegava a diferents apartaments de la ciutat en cada cita; n'èrem uns vint, i solia dur també algunes visites. Però fins i tot als últims anys de la seua vida va esforçar-se perquè el requisit primordial fos l'elegància. Si hi hagué errors, els culpables van ser alguns dels membres del Comitè que actuaven de manera agressiva per col·locar els seus amics... o els seus amants. El pitjor era que aquests noms no ajudaven gens a assolir l'objectiu final." Que quin és l'objectiu final?, "incrementar el negoci de les vendes de moda".

Entre l'oposició a la "llista única" de *Vanity Fair* hi ha dos casos que destaquen. Un és el de la revista *Gotham*: sota el clam "el millor de Nova York per als millors de Nova York", *Gotham* distribueix 56.000 exemplars cada mes entre els usuaris dels restaurants més exclusius, salons i clubs VIP de les aerolínies, el Club de Iots de Nova York i alguns pocs quioscos de Manhattan. Un 22% de l'edició va directament a casa dels subscriptors. La despesa mitjana en roba dels seus lectors supera els 50.000 dòlars l'any, i el 19% arriba als 200.000 dòlars. Si *Gotham* es decideix a rompre el gel, no passarà gens desapercebuda.

David Patrick: "La Llista no era democràtica, mai no ho va ser"

L'altra contestació és més difícil de comprendre. Ve de la revista *Vogue*, però el cas és que *Vogue* pertany a la mateixa casa que *Vanity Fair*, Condé Nast Magazines, que publica més de 18 capçaleres. És important consignar que les diferències no són solament de caràcter econòmic i d'escala social –tenir el control absolut sobre la Llista reportarà beneficis segurs en publicitat, venda d'exemplars i contactes amb l'"alta societat" nord-americana i europea– ans també ideològic. L'editor en cap, i un dels hereus nomenats per Eleanor Lambert, és Graydon Carter, productor executiu d'un dels pocs documentals crítics amb l'administració Bush a l'entorn dels atacs de l'11 de setembre. Lluny de la mirada alienant de *Vogue*, Carter s'ha atrevit a escriure en el seu editorial de *Vanity Fair* sobre les penúries dels soldats americans a l'Iraq, fills de famílies treballadores que no tenen diners suficients per comprar les peces de metall que complementen les seues armilles antibales i que el Govern americà no distribueix a causa d'una suposada "falta de fons". La situació és tan dramàtica al front que els soldats es passen entre ells les petites planxes segons el risc de la seua posició. Aquesta és una manera ben original de parlar de "roba", i no tothom hi està avesat. En solitari o no, el que està clar és que les pròximes llistes internacionals d'elegants que oficialment apareguen a *Vanity Fair* poden amagar alguna sorpresa.

Per a David Patrick, siga com siga, tot està perdut: "Avui la dona s'ha desfet de la feminitat, els béns de luxe semblen a l'abast de tothom gràcies al crèdit i les còpies barates, i l'estatus el marquen les injeccions de Botox i silicona... L'elegància és un anacronisme."

Victorià Jiménez
(Londres)